

N.K. AITBAYEVA¹, F.T. SAMETOVA¹✉, A.O. ZHAKUPOVA²¹Ş. Yesenov Hazar Teknoloji ve Mühendislik Üniversitesi² Uluslararası Eğitim Kurumu

✉e-mail: sametova73@mail.ru

GENÇLİK DİLİNİN SÖZ VARLIĞI: İŞLEVİ VE EDEBÎ DİLE ETKİSİ

Özet. Makalede günümüz gençlik dilinin söz varlığı, işlevleri ve edebî dil üzerindeki etkisi kapsamlı bir biçimde ele alınmaktadır. Küreselleşme ve dijitalleşme koşullarında dilin gelişimi hızlı bir değişim göstermekte, özellikle gençlerin konuşma dili yeni söz varlığı birimleri ile aktif biçimde zenginleşmektedir. Araştırma kapsamında gençlik slengi sosyodilbilimsel bir olgu olarak incelenmiş; ortaya çıkış nedenleri, kullanım alanları ve işlevsel özellikleri ele alınmıştır. Argonun jargon ve slang gibi dil katmanlarıyla ilişkisi ve bunlardan farklılıkları araştırılmıştır.

Makalede gençlik argosunun iletişimsel, ifade edici, düzenleyici, dünya görüşü ve “şifreleme” işlevleri somut örnekler aracılığıyla açıklanmaktadır. Gerçekleştirilen ampirik araştırmanın sonuçları, öğrenciler arasında argonun yaygın olduğunu ve esas olarak gayriresmî ortamlarda, sosyal medyada ve akranlarla kişilerarası iletişimde aktif biçimde kullanıldığını göstermiştir. İnternetin, kitle kültürünün ve dijital iletişimin argonun yayılmasında önemli ölçüde etkili olduğu ortaya konmuştur.

Araştırma sonuçları, gençlik argosunun yalnızca dilsel bir olgu olmadığını, aynı zamanda sosyo-psikolojik ve kültürel faktörlerin bir yansıması olduğunu göstermektedir. Bir yandan dilin gelişmesine ve söz varlığının zenginleşmesine katkı sağlarken, diğer yandan belirli ölçüde edebî dil normlarını etkilemesi kaçınılmazdır. Makalede gençlik argosunun dinamik niteliği, hızlı değişimi ve sürekli yenilenmesi dilin doğal evrimiyle bağlantılı olarak ele alınmaktadır.

Anahtar kelimeler: gençlik dili, slang, jargon, argo, dijital iletişim, sosyal medya, dil kültürü.

Giriş

Dil, sürekli değişim gösteren canlı bir sistemdir. Toplumsal, sosyal ve kültürel faktörlere uyum sağlayarak, bunların etkisiyle yenilenip dönüşmesine ve değişmesine rağmen her dil, kendi ulusal özelliklerini ve kültürel temelini korumaya çalışır. Bu açıdan bakıldığında, konuşma kültürünün ve edebî dil normlarının korunması meselesi özel bir önem taşımaktadır.

Konuşma kültürü, dil normlarının öğrenilmesinin yanı sıra iletişim amaçlarına uygun olarak dil araçlarının yerinde kullanılmasını da kapsamaktadır. Dil kültürünün oluşumu neye bağlıdır? Dil, kültürün önemli kategorilerinden biridir. Konuşma kültürünün oluşumunu doğrudan etkileyen unsurlar; aile, eğitim sistemi, edebî eserler, kitle iletişim araçları ve ayrıca bireyin yetiştiği ve yaşadığı sosyal çevredir. XX. yüzyılın ortalarından itibaren konuşma kültürü, dil normlarını araştırmaya ve sistemleştirmeye yönelik bağımsız bir bilimsel alan olarak şekillenmiştir.

* *Bize doğru alıntı yapınız:*

Aitbayeva N.K., Sametova F.T., Zhakupova A.O. Gençlik Dilinin Söz Varlığı: İşlevi Ve Edebî Dile Etkisi // Yassawi Journal of Philology. – 2026. – №2(2). – B. 37-51. <https://doi.org/10.47526/3107-3085.249>

* *Cite us correctly:*

Aitbayeva N.K., Sametova F.T., Zhakupova A.O. Gençlik Dilinin Söz Varlığı: İşlevi Ve Edebî Dile Etkisi [Youth Vocabulary: Functions and Influence on the Literary Language] // Yassawi Journal of Philology. – 2026. – №2(2). – B. 37-51. <https://doi.org/10.47526/3107-3085.249>

Günümüzde dilin gelişimini etkileyen temel faktörlerden biri internet ve dijital iletişim ortamıdır. İnternet yalnızca bir bilgi kaynağı değil, aynı zamanda temel iletişim araçlarından biri hâline gelmiş ve dilsel değişimlerin başlıca faktörlerinden biri olmuştur. Bu durum, dilin esnekliğini artırmanın yanı sıra aralarında argo ve jargonun da bulunduğu yeni dilsel olguların yaygınlaşmasına katkıda bulunmaktadır. Dil geçmişte görece yavaş değişirken, son yirmi yılda dijital ortam bu süreci birkaç kat hızlandırmıştır. Yeni sözcükler, sözcük yapım biçimleri ve sözcük öbekleri her ay, hatta kimi zaman her hafta ortaya çıkmakta ve yayılmaktadır. Dilin söz varlığının sürekli yenilenmesinde toplum yaşamındaki gelişme hızının artması, kültürel değerlerin değişmesi ve yeni kavramların ortaya çıkması doğrudan etkili olmaktadır.

Bu sürecin sonucunda, dilin özel ve dinamik bir katmanı olarak gençlik dilinin söz varlığı oluşmaktadır. Gençler arasında yaygın olarak kullanılan jargon sözcükleri, belirli bir yaş grubunun sosyal diyalektini oluşturmaktadır. Bu sözcükler gençlerin dünya görüşünü, değerlerini ve iletişimsel ihtiyaçlarını yansıtmaktadır. Bir yandan bireysel ve grup kimliğinin belirlenmesinde bir araç olarak işlev görürken, diğer yandan dil jargon aracılığıyla değiştikçe gençlerin yazılı ve sözlü konuşma kültürü, toplumdaki dil normlarıyla ilgili çelişkileri ortaya koymaktadır.

Dilbilimde jargon, argo ve argo kavramlarının kesin olarak birbirinden ayrılması meselesi henüz çözüme kavuşturulmuş değildir. Dil katmanlarının sürekli değişkenlik göstermesi, bunların yeni bir bakış açısıyla araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Argo, gençlerin yaşamının ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Araştırmacıların görüşlerine göre günümüzde argo yalnızca gençlerin konuşma kültüründe değil, kitle iletişim araçlarında, edebî eserlerde ve reklam dilinde de aktif biçimde kullanılmaktadır. Bunun edebî dil üzerindeki etkisi büyüktür.

Argo gençler arasında kitlesel biçimde yayılmaktadır. Argo, dil kültürünü düşüren ve dilin saflığına zarar veren bir unsurdur. Peki, nasıl ortaya çıkmaktadır? Argo sözcükleri, sözcüklerin yorumlanması sonucunda, yani dilde mevcut olan terimlere yeni ve özgün bir anlam kazandırılması yoluyla ortaya çıkmaktadır. Bu durum küreselleşme süreçleri, sosyal medyanın yaygın kullanımı ve kültürlerarası ilişkilerin güçlenmesiyle bağlantılıdır. Önceleri yalnızca belirli sosyal gruplara özgü olan sözcükler genel söz varlığına geçerek dilin üslup sisteminde değişikliklere yol açmaktadır. Bir dizi araştırmacı bu olguyu dil normlarının zayıflaması olarak değerlendirmekte ve bunu konuşma biçimlerinin birbirine karışmasına yol açan bir “dilsel devrim” olarak nitelendirmektedir.

Günümüz Kazak dilindeki güncel meselelerden biri, gençlik dilinin söz varlığının araştırılmasıdır. Bu araştırma, gençlik dilinin oluşum kaynaklarını, işlevlerini ve edebî dil üzerindeki etkisinin özelliklerini belirlemeye yöneliktir.

Bu araştırma, gençlik argosunun oluşum kaynaklarını, ullanım ortamını, temel işlevlerini ve standart dille ilişkisini ortaya koymaya yöneliktir.

Araştırmanın amacı, öğrenci çevresinde kullanılan gençlik argosunun sözcüksel ve işlevsel özelliklerini belirlemek; kullanım ortamını, başlıca yayılma kanallarını ve kullanım nedenlerini açıklamak; ayrıca argonun standart dille ilişkisini kuramsal açıdan ortaya koymaktır.

Bu amaca ulaşmak için şu görevler belirlenmiştir: gençlik argosuyla ilişkili argo, jargon ve slang kavramları arasındaki ilişkiyi açıklığa kavuşturmak; öğrenciler arasında argo kullanım sıklığını belirlemek; başlıca kullanım ortamlarını ve yayılma kanallarını tespit etmek; kullanım nedenlerini ve temel iletişimsel işlevlerini açıklamak; anket sonuçlarından hareketle öğrenci çevresindeki argo kullanımının özelliklerini ortaya koymaktır.

Araştırmanın nesnesini, günümüz Kazak gençlerinin, özellikle de öğrencilerin gayriresmî iletişiminde kullanılan sözlüksel birimler oluşturmaktadır. Araştırmanın konusu ise gençlik argosunun sözcüksel ve işlevsel özellikleri, kullanım ortamı, yayılma kanalları ve iletişimsel işlevleri ile standart dille olan ilişkisidir..

Araştırmanın güncelliği, gençlik argosunun yaygınlaşması, dil normları üzerindeki etkisi ve aynı zamanda bu konudaki araştırmaların yetersizliği ile belirlenmektedir. Araştırma sonuçları, gençlik dilinin doğasının daha derinlemesine anlaşılmasının yanı sıra dil kültürünün korunması ve geliştirilmesi meselelerinin ele alınmasına imkân sağlamaktadır.

Araştırma yöntemleri ve materyaller

Araştırmanın metodolojik temelini, A.A. Arustamova, G. Kaliev, K.K. Sarekenova, K.V. Kulakova, E.A. Redkozubova, G.V. Fayzieva, N.V. Bilko, N.A. Konina, B.S. Karagulova, M.S. Nevzorova gibi yerli ve yabancı bilim insanlarının sosyo- ve psikodilbilim, pragmalinguistik ve kültürlerarası iletişim alanlarındaki çalışmaları oluşturmuştur.

Araştırmanın amacı, öğrenci ortamındaki argonun işlevsel özelliklerini belirlemek ve tanımlamaktır. Araştırma sürecinde belirlenen amaca uygun olarak kapsamlı bir metodolojik yaklaşım sistemi kullanılmıştır.

Araştırmanın teorik temelini dilbilimsel betimleme yöntemi oluşturmaktadır. Bu yöntem, dilsel birimlerin gözlemlenmesi, karşılaştırılması, kıyaslanması, sistemleştirilmesi ve genelleştirilmesi gibi yöntemleri kapsamaktadır. Bu yaklaşımlar, gençlik argosunun yapısal ve anlamsal özelliklerinin belirlenmesine katkı sağlamıştır.

Gençlik argosunun oluşum yöntemlerini analiz etmek amacıyla sözcük yapım analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, argo birimlerinin yapısını, oluşum düzenlerini ve dil sistemi içerisindeki yerini belirlemeye imkân sağlamıştır. Bunun yanı sıra, argo sözcüklerinin kökenini belirlemek amacıyla etimolojik analiz yöntemi uygulanmıştır.

Araştırma kapsamında sözlükbilimsel analiz çerçevesinde argo birimlerinin anlamları açıklanmış, kullanım alanları belirginleştirilmiş ve dilsel verilerle karşılaştırma çalışmaları yürütülmüştür.

Ampirik verilerin toplanması ve işlenmesi amacıyla görüşme ve anket yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu yöntemler, öğrenci ortamında argonun kullanım sıklığının, işlevlerinin ve iletişimsel özelliklerinin belirlenmesine katkı sağlamıştır. Elde edilen sonuçların sistemleştirilmesi ve analiz edilmesi sırasında verilerin işlenmesine yönelik istatistiksel ve nicel yöntemler kullanılmıştır.

Bunun yanı sıra araştırma sırasında dilsel materyalin yorumlanması, sistemleştirilmesi, sınıflandırılması ve genelleştirilmesi ile istatistiksel işleme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Bu yöntemler, gençlik dilinin söz varlığı katmanının işlevsel niteliğinin kapsamlı bir biçimde ele alınmasına imkân sağlamaktadır.

Böylece kullanılan yöntemlerin bütünü, araştırma nesnesinin kapsamlı bir biçimde analiz edilmesini sağlarken gençlik argosunun günümüz dilsel ortamındaki yeri belirlenmiştir.

İnceleme ve Tartışma

Günümüz dil sisteminin en dinamik, değişken ve esnek söz varlığı katmanlarından biri gençlik argosudur. Diğer sosyal diyalektlerden farklılık göstermektedir. Kullanılan dilsel birimler uzun süre varlığını sürdürmemekte; yeni sözcükler kullanıma girmekte, kısa süre içerisinde yenilenmekte ve birbirlerinin yerini almaktadır. Bu olgu, toplumdaki sosyal, kültürel ve teknolojik değişimlerin hızıyla doğrudan ilişkilidir.

Son yıllarda gençlik dilinin söz varlığında önemli değişikliklerin meydana geldiği görülmektedir. Yeni kavramları ve eylemleri ifade etme gereksinimi ortaya çıktığında gençler yeni sözcük ve sözcük öbeklerini aktif biçimde oluşturmakta ve kullanmaktadır. Bunlar günlük iletişimin ayrılmaz bir parçası hâline gelmiştir. Gençlik argosunun araştırılması sırasında onun istikrarsızlığı ve değişkenliği belirli güçlükler ortaya çıkarmaktadır.

Birçok bilim insanının çalışmalarında gençlik argosunun doğası ve özelliklerinin araştırılması meselesi ele alınmıştır. Özellikle V.S. Elistratov, V.G. Kostomarov ve E.A. Zemskaya'nın çalışmalarında argonun genel teorik temelleri ve gelişim düzenlilikleri açıklanırken, T.V. Zaykovskaya ve A.İ. Maroçkin'in araştırmalarında onun yapısal özellikleri analiz edilmiştir. Bunun yanı sıra V.N. Lopatin'in çalışmalarında argonun dil sistemi içerisindeki yeri kapsamlı biçimde ele alınmıştır.

Ülkedeki sosyoekonomik değişimlerin de dil kullanımını önemli ölçüde etkilediği şüphesizdir. Dil sisteminde geçici ve istikrarsız nitelikte yeni birimler ortaya çıkmıştır. Konuşma dili ile edebî dil arasındaki sınırların zayıfladığı görülmektedir. XXI. yüzyılda edebî dilin yanı sıra

konuşma dili de aktif biçimde gelişmekte ve bunun sonucunda yerel, mesleki ve sosyal jargonlar yaygın biçimde kullanılmaktadır.

Araştırma sırasında dilin günümüzdeki gelişimine özgü iki temel eğilim belirlenmiştir. Birincisi, edebî dilin jargonlaşması, yani gayriresmî söz varlığının edebî kullanıma girmesidir. İkincisi ise alıntı sözcüklerin aktif biçimde kullanılmasıdır. Bu yalnızca Kazakçaya özgü bir olgu olmayıp aynı zamanda dünyanın birçok dilinde görülen küresel bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

Bilim insanları bu değişimlere ilişkin farklı görüşler ortaya koymaktadır. A.V. Bondarenko ve V.G. Gak gibi bazı araştırmacılar bu olguları dilin doğal evriminin bir yansıması olarak değerlendirirken, N.S. Valgina, M.V. İvanova ve Z.K. Tarlanov gibi bilim insanları ise bunların yaygınlaşmasının edebî dil normlarının zayıflamasına yol açabileceğini belirtmektedir.

Araştırma sonuçları, gençlik argosunun yalnızca dilsel bir olgu olmadığını, aynı zamanda sosyokültürel faktörlerin bir yansıması olduğunu ortaya koymaktadır. Gençlerin dünya görüşünü, değerlerini ve iletişim özelliklerini belirlemekte; ayrıca günümüz dilsel ortamının gelişim yönünü göstermektedir.

Gençlik argosunun doğasını belirlerken onun sosyal ve işlevsel niteliğinin dikkate alınması uygun olacaktır. Bu bağlamda A.A. Arustamova, gençlik argosunu “belirli bir sosyal grubun iletişimsel ihtiyaçlarından doğan ve esas olarak ifade edici-değerlendirici nitelikte olan, edebî dil temelinde oluşan açık nitelikli bir sosyolekt” olarak değerlendirmektedir [1, s. 9]. Gençlik argosuna ilişkin bu tanımda, gençlik dilinin yalnızca söz varlığına ilişkin bir olgu olmadığı, aynı zamanda sosyal çevrenin ve dilsel deneyimin etkisiyle ortaya çıkan bir olgu olduğu belirtilmektedir.

Jargon ve argo unsurlarının dilsel kullanıma kitlesel biçimde girmesi endişe uyandırmaktadır. Böyle bir süreç belirli ölçüde edebî dil normuna aykırı olmakla birlikte dil kültürünün zayıflamasını da kaçınılmaz olarak etkilemektedir. Bununla birlikte, bu olgu tek yönlü olarak olumsuz değerlendirilemez. Çünkü bu olgu, dilin doğal gelişim yasalarıyla da yakından ilişkilidir.

Gençlik argosunun yaygınlaşması; dilsel yeterlilik, konuşma kültürü ve edebî dil normları meseleleriyle bağlantılı karmaşık bir olgu olarak ele alınmalıdır.

Günümüz dilbiliminde gençlik argosu, jargon ve argo gibi dil katmanları kapsamlı biçimde araştırılmıştır. Buna rağmen bunların terminolojik tanımlamalarında bir birlik bulunmamaktadır.

Argo, jargon ve slang kavramları birbirine yakın olmakla birlikte toplumsal işlevleri ve kullanım alanları bakımından farklılık göstermektedir. Argo, genellikle belirli bir toplumsal grubun kendi iç iletişimine özgü, görece kapalı bir söz varlığı katmanı olarak tanımlanmaktadır. Argonun oluşumunda grup üyelerini dış çevreden ayırma ve bilgiyi belirli ölçüde gizli biçimde aktarma işlevi öne çıkabilmektedir. Jargon ise belirli bir toplumsal, mesleki veya yaş grubunda kullanılan gayriresmî söz varlığıdır ve temel özellikleri arasında grup aidiyeti ile anlatımsallık yer almaktadır. Slang ise daha geniş bir kullanım alanına sahiptir; özellikle gençlerin gayriresmî iletişimde, sosyal medyada ve dijital iletişim ortamlarında yaygın olarak kullanılan duygusal ve anlatımsal sözlüksel birimleri kapsamaktadır. Dolayısıyla argo ve jargon, belirli toplumsal gruplarla sınırlı olmalarıyla öne çıkarken slangin temel özelliklerini gayriresmîlik, anlatımsallık, yenilikçilik ve hızlı yayılma oluşturmaktadır.

Bu çalışmada “gençlik slangi” kavramı temel çalışma terimi olarak kullanılmakta; argo ve jargon ise bu kavrama yakın olmakla birlikte toplumsal işlevleri ve kullanım alanları bakımından farklılaşan dil olguları olarak ele alınmaktadır. Bu ayırım, araştırma materyalinin tutarlı ve sistematik biçimde incelenmesine imkân sağlamaktadır.

Bilimsel literatürde bu kavramlar farklı biçimlerde açıklanmakta, aralarındaki sınırlar kesin olarak birbirinden ayrılmamaktadır.

Dilin günümüzdeki durumu üç temel açıdan ele alınabilir:

1. Metinler bütünü olarak dil;
2. Yapısal bir sistem olarak dil;
3. İletişimsel yeterlilik olarak dil.

Gençlik argosu; sözlü iletişimde, sosyal medyada, medyada ve çeşitli metinlerde görülmektedir. Bu durum hem dilsel yapıyı hem de konuşurların dilsel becerilerini etkilemektedir.

Araştırma sonuçları, dilin edebî olmayan söz varlığına ilişkin “jargon”, “argo” ve “slang” kavramlarının ortak ve farklı özelliklere sahip olduğunu göstermiştir. “Jargon” terimi Fransızcadaki *jargon* sözcüğünden türemiştir. Belirli bir sosyal grup içerisinde kullanılmaktadır. Esas olarak ifade edici ve kimi zaman olumsuz anlam taşıyan söz varlığı olarak nitelendirilmektedir.

“Argo (Fr. argol), belirli sosyal ve mesleki küçük gruplar tarafından anlaşılan dildir. Örneğin hırsızlar ve tüccarların, öğrenciler ve sporcuların, askerlerin ve doktorların vb. yapay dili... Argo, kimi zaman jargonun eş anlamlısı olarak kullanılmaktadır” [2, s. 28]. Sarekenova ise şu tanımlı vermektedir: “1. Bunlar hiçbir zaman temel sözcükler olarak işlev göremez, yalnızca belirli bir kavramı başka bir sözcükle eşdeğer biçimde ifade eder. 2. ...Argotizmler belirgin bir ifade edici-üşlupsal niteliğe sahiptir. 3. ...Bunlar halk dilinde yaygın olarak bulunur ve çoğunlukla konuşma dilinde kullanılır. Argotizmlerin çoğu özel anlamda kullanılan genel sözcüklerdir” [3, s. 73].

İngilizceden geçmiş bir kavram olan argo, günümüz dilbiliminde kapsamlı biçimde ele alınmaktadır. Yüksek düzeyde duygusal-ifade edici, gayriresmî söz varlığı olarak nitelendirilmektedir. Gençler tarafından aktif biçimde kullanılmakta ve çoğunlukla alıntı unsurlar içermektedir [4, s. 182].

Bilim insanlarının çalışmalarında “argo” kavramına ilişkin farklı tanımlar verilmiştir. Bu durum, argonun dilsel bir olgu olarak karmaşık ve çok yönlü niteliğini göstermektedir.

K.V. Kulakova'nın görüşüne göre argo, belirli sosyal, yaş veya meslek grupları tarafından kullanılan sözcük ve sözcük öbeklerinin bütünüdür [5]. Bu tanımda argonun sosyal açıdan sınırlı oluşu ön plana çıkarılmaktadır.

E.A. Redkozubova'nın tanımında argo, edebî dil normlarından sapan duygusal-ifade edici konuşma dili söz varlığı olarak ele alınmakta; özellikle gençler, öğrenciler ve çalışma grupları arasında yaygınlaşmasına vurgu yapılmaktadır [6].

Bazı araştırmacılar argoyu, edebî dil normlarına uygun olmayan, özellikle gençler arasında yaygın biçimde kullanılan gayriresmî ve ifade edici bir söz varlığı katmanı olarak değerlendirmektedir [7].

Bir başka görüşe göre argo, günlük yaşamda nesne ve olguları mecazlı ve metaforik biçimde adlandırmaya imkân sağlayan ifade edici sözcükler sistemidir [8].

M.M. Abaydeldanova ve R. Gusman Tirado argoyu, gençlerin çevreye, kişilerarası ilişkilere ve sosyal gerçekliğe yönelik özgün bakış açısını yansıtan bağımsız bir dilsel olgu olarak ele almaktadır [4]. Bunun yanı sıra bilim insanları, argonun kitle kültürü ve dijital iletişim aracılığıyla hızlı bir biçimde yayıldığını belirtmektedir.

Söz konusu üç dil katmanının (jargon, argo ve slang) ortak özellikleri:

- edebî dil normuna ait olmamaları;
- kullanım alanlarının sınırlı olması;
- belirli bir sosyal grup içerisinde tam olarak anlaşılmaları;
- sözlü iletişimde ağırlıklı olarak kullanılmaları;
- zaman içerisinde değişkenlik göstermeleri.

Bununla birlikte, aralarında farklılıklar da bulunmaktadır:

- jargonda kimi zaman olumsuz ifade edicilik baskındır;
- argoda gizlilik ve kapalılık daha yüksektir;
- slangda ifade edicilik, güncellik ve alıntı unsurlar baskındır.

Araştırmacılar, gençlik argosunun dinamik bir dilsel olgu olarak sürekli yenilendiğini ve değiştiğini belirtmektedir. Bu süreçte internet, sosyal medya (Instagram, TikTok), sinema, reklam ve kitle kültürü önemli ölçüde etkili olmaktadır. Gençler argoları aktif biçimde kullanarak hızlı ve kolay iletişim kurmaya yönelmektedir. Argonun ortaya çıkış kaynağı farklı meslek grupları olabilir. Argo birimleri, toplumdaki belirli grup üyelerinin değerlerini ve herhangi bir şeye yönelik tutumlarını yansıtmaya yöneliktir. Bunlar grup kimliğinin oluşmasına katkı sağlamaktadır.

Güncel uluslararası araştırmalarda gençlik slanginin dijital iletişimle ilişkisi ve toplumsal işlevleri üzerinde özellikle durulmaktadır. M.K. Abaydel'danova ve R. Guzmán Tirado'nun çalışmasında internet, gençlik slanginin başlıca kullanım ve yayılma ortamlarından biri olarak ele alınmakta; sosyal medya platformları ile mesajlaşma uygulamalarının gençlerin günlük dil pratikleri üzerindeki etkisi ortaya konulmaktadır. Yazarlar ayrıca gençlik slanginin dilsel kişilik ve konuşma kültürüyle olan ilişkisine de dikkat çekmektedir..

Günümüz toplumundaki değişimlerin gençlerin yaşamını etkilemesi kaçınılmazdır. Gençlerin dili sürekli olarak zenginleşmektedir. Gençler yeni bir söz varlığı oluşturmaz, daha önce mevcut olan söz varlığı birimlerine yeni anlamlar kazandırır. Önceki sözcükler ise zamanla kullanımdan çıkar.

Kitle kültürünün etkisiyle yeni argo birimleri ortaya çıkmaktadır. Buradan dilsel değişimlerin sosyal koşullara bağlı olduğu görülmektedir.

Gençlik argosu içerisinde bütünleştirici ve farklılaştırıcı birimler bulunmaktadır.

- *Bütünleştirici birimler, genel dil sistemiyle bağlantı kurar.*

- *Farklılaştırıcı birimler, belirli bir sosyal grubu diğerlerinden ayırır.*

Bu durum, argonun aynı anda hem birleştirici hem de sınırlandırıcı bir işlev üstlendiğini göstermektedir.

Gençlik dilinin söz varlığını somutlaştırmak amacıyla araştırma kapsamında öğrenciler arasında sıklıkla kullanılan bazı argo birimler seçilmiş ve bunların cümle bağlamındaki kullanımları incelenmiştir. Bu tür bir inceleme, argonun yalnızca bağımsız bir sözcük olarak değil, belirli iletişimsel durumlarda belli anlamsal ve anlatımsal işlevler üstlendiğini ortaya koymaya imkân vermektedir.

Günümüz gençlerinin konuşma dilinde İngilizce ve Rusçadan alınan, ayrıca dijital iletişim aracılığıyla yaygınlaşan birimlere sıklıkla rastlanmaktadır. Örneğin, “kraj” (crush) sözcüğü belirli bir kişiye karşı duyulan hoşlanma hissini ifade etmek amacıyla kullanılmaktadır: “Benim krajım bugün derse gelmedi.” Bu durumda “kraj” sözcüğü, standart dildeki “hoşlanılan kişi”, “ilgi duyulan kişi” gibi ifadelerin yerine kullanılmakta ve konuşmaya gayriresmî ve duygusal bir ton kazandırmaktadır.

“Hayp” (Hype) sözcüğü belirli bir olguya, kişiye veya olaya yönelik yoğun toplumsal ilgiyi ifade etmektedir. Örneğin: “Bu şarkı sosyal medyada büyük hayp topladı.” Sözcüğün kullanımı dijital iletişimle yakından bağlantılıdır ve gençlerin internet ortamındaki dil deneyimlerini yansıtmaktadır.

“Trend” sözcüğü gençlik dilinde belirli bir dönemde yaygınlaşan bir olguyu, davranışı veya popüler yönelimi ifade etmektedir: “Şu anda bu giyim tarzı gençler arasında trend.” Burada alıntı sözcük, yeni bir sosyokültürel olguyu adlandırma işlevi görmektedir.

“Toksik” sözcüğüne kişiler arasındaki ilişkilerin nitelendirilmesinde sıklıkla rastlanmaktadır. Örneğin: “O kişiyle konuşmak zor, çok toksik.” Bu durumda sözcük, kişinin davranışlarına veya iletişim tarzına yönelik olumsuz bir değerlendirme ifade etmekte ve anlatımsal bir işlev üstlenmektedir.

“Krinj” (Cringe) sözcüğü utanç verici, rahatsız edici veya olumsuz bir izlenim bırakan durumları değerlendirmek amacıyla kullanılmaktadır: “Onun videosunu izlediğimde çok krinj oldum.” Söz konusu birim, gençlerin duygusal değerlendirmelerini kısa ve etkili bir biçimde ifade etmelerine imkân vermektedir.

“Rofl” sözcüğü şaka yapma, espri yapma veya birinin sözüne ya da davranışına gülme anlamında kullanılmaktadır: “O bunu ciddi söylemedi, sadece rofl.” Bu birim, gençlerin gayriresmî internet iletişimindeki eğlence ve duygusal etkileşim niteliğini yansıtmaktadır.

“Hate” ve “hater” birimleri, sosyal medyadaki olumsuz yorumları ve bu tür yorumları yapan kişileri tanımlamak amacıyla kullanılmaktadır. Örneğin: “Onun yeni videosunun altında çok sayıda hater vardı.” Bu sözcükler, dijital ortama özgü sosyal ve iletişimsel kavramları ifade etme işlevi görmektedir.

“Like”, “repost”, “story” gibi birimler de gençlerin günlük dijital iletişimde aktif olarak kullanılmaktadır. Örneğin: “Onun story’sine like attım”, “O benim paylaşımımı repost yaptı.” Bu sözcüklerin kullanımı, sosyal medyanın gençlik dilinin söz varlığı üzerinde doğrudan etkili olduğunu göstermektedir.

Gençlik argosunun özellikleri yalnızca alıntı sözcüklerin kullanımıyla sınırlı değildir. Argo birimlerin anlamları belirli bir bağlamda değişebilmekte ve genel dilde kullanılan sözcüklere yeni anlamsal tonlar kazandırılabilir. Örneğin, “yanıyor” (жанып тұр), “uçtu” (ұшты), “oturuyorum” (отырмын) gibi genel kullanımdaki sözcükler, gençlerin gayriresmî konuşmalarında bağlamsal ve anlatımsal olarak farklı anlamlarda kullanılabilir. Bu nedenle gençlik dilinin söz varlığı incelenirken sözcüğün temel anlamının yanı sıra belirli bir iletişim ortamındaki kullanımının da dikkate alınması gerekmektedir.

Gençlik dilinin fonetik özellikleri çoğunlukla sözlü iletişimde görülmektedir. Argo birimlerin telaffuzunda ses bakımından kısaltma, alıntı sözcükleri Kazakçanın ses sistemine uyarlama ve sözcüklerin kısaltılmış biçimlerini kullanma gibi olgulara rastlanabilmektedir. Dil bilgisi açısından ise alıntı argo birimler Kazakçanın eklerini alarak cümle içerisinde Kazakçanın dil bilgisi kurallarına uygun biçimde kullanılmaktadır. Örneğin: “Onu story’ye koydum” (Оны сториске салдым), “Hate’ler çoğaldı” (Хейттер көбейіп кетті), “O postu repostladı” (Ол постты репостады). Bu örnekler, alıntı söz varlığı unsurlarının Kazakçanın morfolojik sistemine uyarlanma sürecini göstermektedir.

Bu örnekler, gençlik argosunun söz varlığının oldukça çeşitli olduğunu ve esas olarak dijital iletişim, sosyal medya, popüler kültür ve kişiler arası gayriresmî iletişim aracılığıyla şekillendiğini göstermektedir. Bununla birlikte argo birimlerin cümle içerisinde kullanılması, onların yalnızca adlandırma işlevi değil, aynı zamanda anlatımsal, değerlendirici ve iletişimsel işlevler de üstlendiğini ortaya koymaktadır.

Çok işlevli bir dilsel olgu olarak gençlik argosunun temel işlevleri:

1. İletişimsel işlev. Grup içi iletişimi kolaylaştırır. Sosyal grubun bütünlüğünü güçlendirir.
2. Dünya görüşü işlevi. Gençlerin dünyayı algılama biçimini ve bakış açısını ifade eder.
3. İfade edici işlev. Duyguları, değerlendirmeyi ve öznel tutumu aktarır.
4. Estetik işlev. Dilsel yaratıcılığı ve yenilikçiliği gösterir.
5. Düzenleyici işlev. Muhatap üzerinde etkide bulunur. Eylem ve bakış açısını değiştirmeye yöneliktir.

6. “Şifreleme” işlevi. Bilgiyi dış çevreden gizler. Yalnızca kendi grubu tarafından anlaşılmasını sağlar.

7. Özlüleştirme işlevi. Konuşmayı kısaltır. İletişimi hızlandırır.

Jargon, argo ve argo birimlerinin günümüz dil sisteminde bağımsız söz varlığı katmanları olarak zaman içerisinde oluştuğunu belirtmek gerekir. Bununla birlikte, bunların başlangıç temeli edebî dille yakından ilişkilidir. Gelecekte bu birimlerin bazıları yaygın biçimde kullanılabilir ve dil normunun bir parçası hâline gelebilir.

Argo birimlerinin özelliklerinden biri, genel halk tarafından tam olarak anlaşılmaması ve yenilikçi nitelik taşımasıdır. Bu açıdan bunlar belirli bir düzeyde neolojizmlerin bir türü olarak değerlendirilebilir. Bu konuyla ilgili olarak B. Karagulova, neolojizmlerin belirlenmesine yönelik çeşitli ölçütler ortaya koymaktadır:

1. Zaman ölçütü (ne zaman ortaya çıktı);
2. Dilsel alan ölçütü (hangi ortamda kullanıldı);
3. Yenilik niteliği (neyi bakımından yeni);
4. Yapısal özellik (nasıl oluşturuldu) [9, s. 6].

Bu ölçütler temelinde argo birimleri tanımlanabilir. Zaman ölçütü, bunların belirli bir dönemde ortaya çıkması ve hızlı biçimde değişmesiyle ilişkilidir; dilsel alan ölçütü, gençler arasında kullanılmalarıyla açıklanmaktadır; yenilik niteliği, ifade edicilikleri ve gayriresmîlikleri

aracılığıyla ortaya çıkmaktadır; yapısal özellikleri ise kısaltmalarda, alıntı sözcüklerin kullanılmasında ve yeni anlamsal nüanslar kazanmalarında görülmektedir.

Makalenin yazımı sırasında, günümüz gençlik dilinde sıklıkla kullanılan jargon ve argo birimlerini belirlemek ve bunların kullanım özelliklerini analiz etmek amacıyla ampirik bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma aracı olarak Google Forms platformunda hazırlanan anket kullanılmıştır.

Ampirik araştırma, Aktau şehrindeki Ş. Yessenov adına Hazar Teknoloji ve Mühendislik Üniversitesi öğrencileri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya toplam 104 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların yaşları 17–18 arasında değişmektedir. Katılımcıların %70'i kız, %30'u erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Eğitim düzeyi bakımından katılımcıların tamamı lisans öğrencileridir ve filoloji alanında öğrenim görmektedir. Araştırma, Nisan 2026'da gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın coğrafi kapsamı Aktau şehri ile sınırlandırılmıştır.

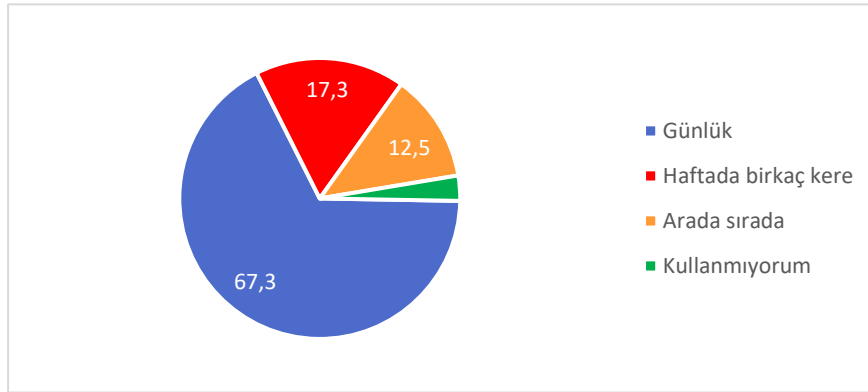
Katılımcıların seçimi gönüllü katılım ilkesine göre gerçekleştirilmiştir. Anket Google Forms platformu aracılığıyla uygulanmış ve elde edilen yanıtlar nicel olarak değerlendirilmiştir.

Gerçekleştirilen anketten öğrencilerin argo birimlerini kullanma düzeyinin yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcıların yanıtlarının işlenmesi sonucunda argo kullanım sıklığı ve bunun sosyal nedenleri belirlenmiştir.

Ankete katılan öğrencilerin yanıtları aşağıdaki grafiklerde görülebilir (Şekil 1).

Argoyu ne sıklıkta kullanıyorsunuz?

104 yanıt

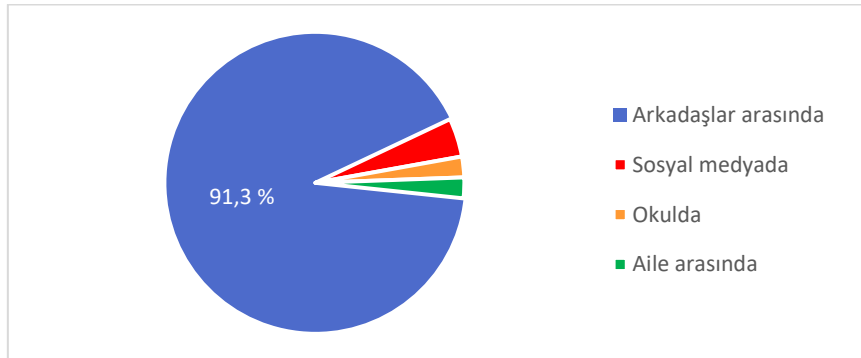

Şekil 1 – Argo kullanım sıklığı

Aşağıda sunulan veriler, öğrenci çevresinde slang kullanımının yaygın olduğunu ve gayriresmî iletişimde önemli bir yer tuttuğunu göstermektedir (Şekil 2).

Hangi ortamda daha çok kullanıyorsunuz?

104 yanıt

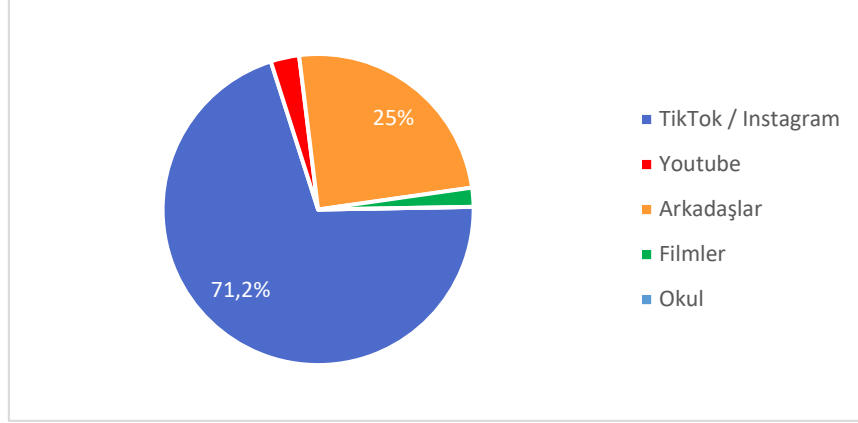
Şekil 2 – Argo kullanım ortamı

Yukarıdaki göstergeler, argonun öncelikle gayriresmî ortamlarda aktif biçimde kullanıldığını ortaya koymaktadır.

Katılımcıların yanıtlarına göre argonun temel yayılma kanalları belirlenmiştir (Şekil 3).

Argoyu nereden öğreniyorsunuz?

104 yanıt

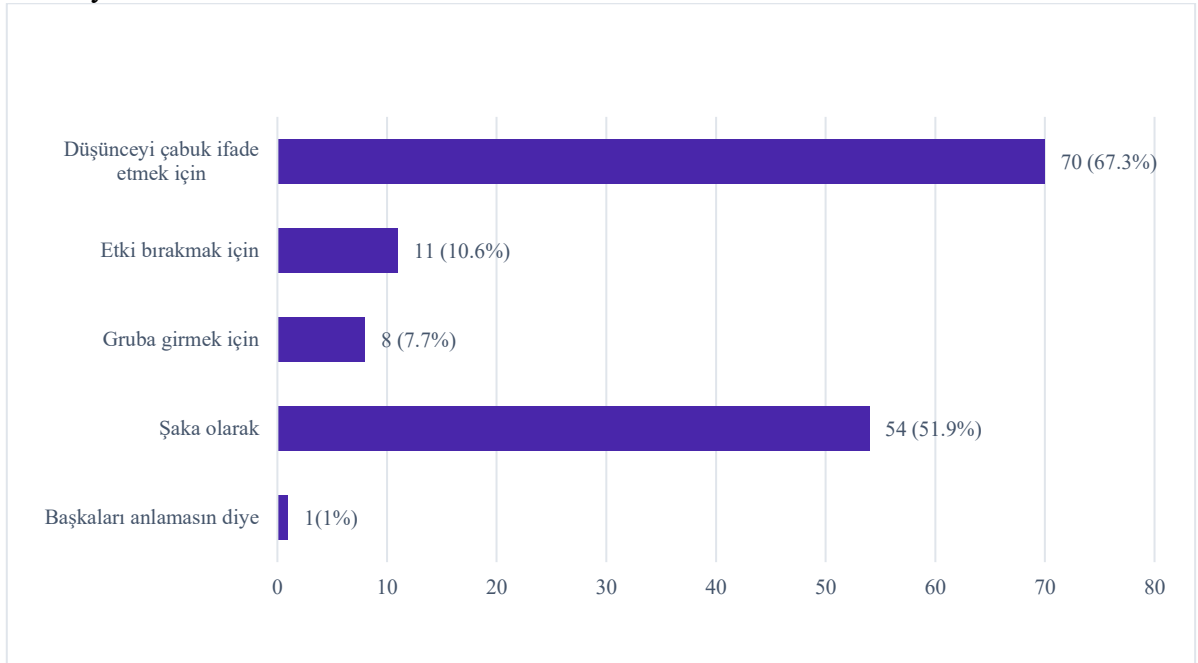

Şekil 3 – Argonun yayılma kanalı

Anket sonuçları, öğrencilerin argo kullanma motivasyonlarını ortaya koymuştur (Şekil 4).

Argoyu neden kullanıyorsunuz?

104 yanıt

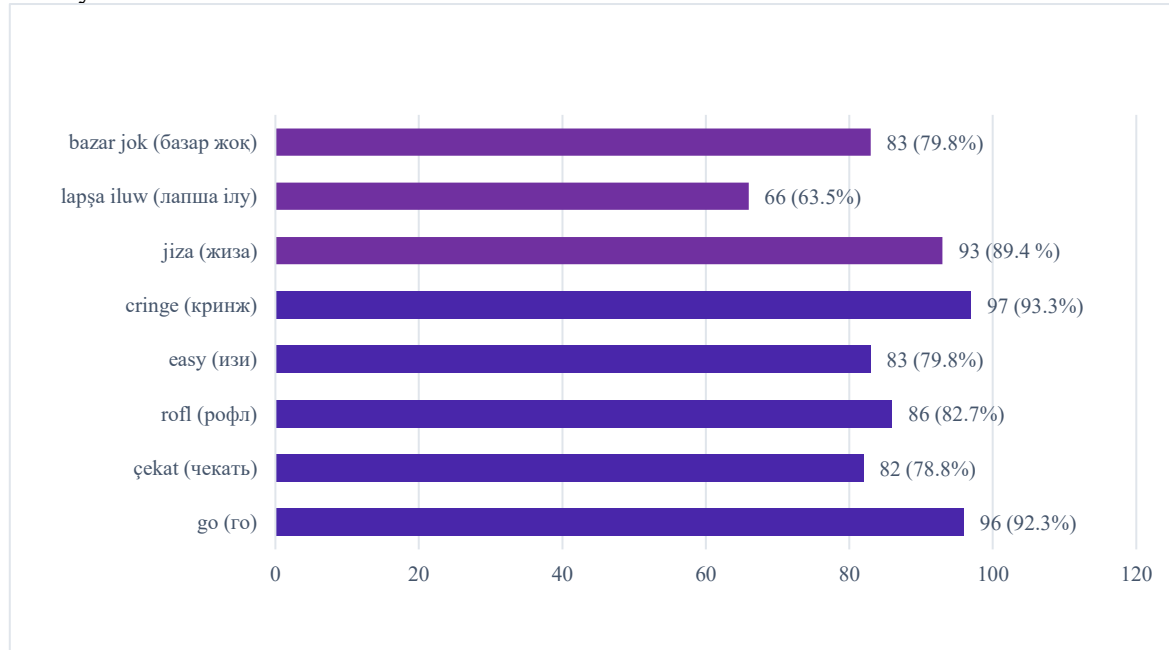

Şekil 4 – Argo kullanım motivasyonları

Ayrıca öğrencilerin argo bilme motivasyonları da belirlenmiştir (Şekil 5).

Aşağıdaki sözcükleri biliyor musunuz? (Birden fazla yanıt)

104 yanıt

Şekil 5 – Argo bilme motivasyonları

Sonuçlar, gençlik dilindeki argonun yalnızca söz varlığına ilişkin bir olgu olmadığını, aynı zamanda sosyo-psikolojik bir olgu olduğunu göstermektedir. Argo esas olarak gayriresmî iletişimde kullanılmaktadır. Temel işlevleri, iletişimi kolaylaştırmak, duygusal ifade gücünü artırmak ve grup kimliğini güçlendirmektir.

Sosyal medyanın etkisi, argonun hızlı biçimde yayılmasına katkı sağlamakta ve ona istikrarsız ve dinamik bir nitelik kazandırmaktadır. Bu durum, günümüz gençlik dilinin hızlı biçimde değişen ve çok katmanlı bir sistem olduğunu doğrulamaktadır.

Gençlik argosu, sosyal, kültürel ve dilsel faktörlerin etkileşimi sonucunda ortaya çıkan dinamik bir sistemdir. Bir yandan gayriresmî iletişim aracı olarak işlev görürken diğer yandan dilin gelişimini etkileyen önemli bir dilbilimsel olgudur.

Gerçekleştirilen anketten şu sonuca varılabilir: Argoyu esas olarak gençler, özellikle de öğrenciler kullanmaktadır. Argo yakın zamanda gördüğü ilgiyi yitirebilir, ancak tamamen ortadan kalkmayacaktır. Günümüz bilgi toplumunda okuryazarlığı artırmak, konuşma kültürünü geliştirmek ve dil normlarına hâkim olmak bizim görevimizdir.

Sonuç

Araştırma sonuçları, gençlik argosu ve jargon birimlerinin günümüz dilsel ortamında aktif biçimde kullanıldığını ve iletişim sisteminde önemli bir rol oynadığını göstermiştir. Argo, öğrenci ortamında yalnızca gayriresmî iletişim aracı olarak değil, aynı zamanda kendini ifade etme, grup kimliği oluşturma ve duygusal ifadeyi aktarma aracı olarak da işlev görmektedir. Bunun yanı sıra argo birimlerinin hızlı değişimi, sürekli yenilenmesi ve çeşitli sosyokültürel faktörlerin etkisiyle dönüşmesi, bunların dinamik doğasını doğrulamaktadır.

Araştırma sırasında argonun dil sistemine girmesi ve yayılması sürecinin küreselleşme süreçleri, dijital iletişim ve sosyal medyanın etkisiyle doğrudan bağlantılı olduğu belirlenmiştir. Birincisi, bu olgu dilin gelişmesine ve söz varlığının genişlemesine katkı sağlarken, ikincisi, edebî dil normları ile gayriresmî konuşma dili arasındaki sınırların zayıflamasına yol açmaktadır.

Gençlik argosu, dilin doğal gelişiminin bir sonucu olan ve toplumdaki sosyokültürel değişimleri yansıtan çok yönlü bir dilbilimsel olgudur. Bunun daha ileri düzeyde araştırılması günümüz Kazak dilbiliminin güncel alanlarından biri olmaya devam etmekte; ayrıca argo

birimlerinin sistemleştirilmesi ve bunlara ilişkin açıklamalı bir sözlük hazırlanması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte, araştırmanın ampirik bölümünün 104 öğrencinin anket yanıtlarıyla sınırlı olduğunu belirtmek gerekir. Bu nedenle elde edilen sonuçlar, bütün Kazak gençlerine veya genel olarak standart dilin gelişim sürecine doğrudan genellenemez. Anket, öğrenci çevresinde slang kullanım sıklığını, kullanım ortamlarını, yayılma kanallarını ve kullanım nedenlerini ortaya koymaya imkân sağlamıştır. Slangın standart dil normları üzerindeki gerçek etkisinin belirlenebilmesi için ise gelecekte farklı yaş ve toplumsal grupları kapsayan geniş ölçekli, derlem tabanlı araştırmaların yanı sıra öğrencilerin resmî ve gayriresmî yazılı çalışmalarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

1. Арустамова А.А. Современный молодежный сленг и особенности его функционирования: автореф. ... канд. филол. наук. – Майкоп, 2006. – 28 с.
2. Қалиев Ғ. Тіл білімі терминдерінің сөздігі. – Алматы: «Фирма «Орнак» ЖШС, 2012. – 388 б.
3. Сарекенова Қ.Қ. Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы. – Алматы: Эверо, 2014. – 168 б.
4. Abaideldanova M.K., Guzmán Tirado R. Russian Language on the Internet: Analysis of Youth Slang with an Estimated Value // Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences. – 2024. – Vol. 17, №1. – P. 177–189.
5. Кулакова К.В. Функции молодежного сленга // Вестник научных конференций. – 2016. – №4-3 (8). – С. 81–83.
6. Редкозубова Е.А. Сленг в современном коммуникативном пространстве: дискурсивные практики: автореф. ... канд. филол. наук. – Ростов н/Д: АкадемЛит, 2014. – 31 с.
7. Файзиева Г.В. Изучение молодежного сленга: основные подходы, проблематика и направления // Гуманитарные исследования. – 2016. – №2 (58). – С. 38–44.
8. Билько Н.В., Кони́на Н.А. Исследование молодежного сленга как лингвистического феномена в языках России и современной Европы // Наука и образование в современном мире: сборник научных трудов по материалам международной (заочной) научно-практической конференции (19–22 апреля 2016 г.). – Мценск: Мир науки, 2016. – С. 118–126.
9. Карагулова Б.С. Неология саласының негіздері: оқу құралы. – Ақтөбе: Қ. Жұбанов атындағы АӨУ, 2020. – 136 б.
10. Невзорова М.С. Нестандартная лексика в профессиональном общении // Вестник Волгоградского государственного университета. – 2016. – №2 (16). – С. 96–100.
11. Касумова М.Ю. Молодежный сленг как компонент молодежного дискурса // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – 2019. – №7. – С. 63–65.
12. Алимов Г.Ю. Молодежный сленг и разговорная речь в современной лингвистике // Молодой ученый. – 2017. – №12. – С. 606–608.
13. Черенкова Д.И. Молодежный сленг: положительное и отрицательное влияние на сознание и речь подростка // Наука и инновации в XXI веке: актуальные вопросы, открытия и достижения: сборник статей XIII Международной научно-практической конференции (20–21 мая 2019 г.). – Пенза: Наука и Просвещение, 2019. – С. 246–249.
14. Ермекова Т., Сүлеймен Н., Әскербек Қ., Нұрсейіт А. Сленгтердің комиксті сөздігі: сөздік. – Алматы: Қазақ ұлттық қыздар педагогикалық университеті, 2022. – 62 б.
15. Захарова Л.А., Шуваева А.В. Словарь молодежного сленга (на материале лексикона студентов Томского государственного университета): учебно-методическое пособие. – Томск: Издательский дом ТГУ, 2014. – 126 с.
16. Костомаров В.Г. Языковой вкус эпохи: из практики наблюдений над речевой практикой масс-медиа. – Санкт-Петербург: Златоуст, 1999. – 322 с.
17. Бондарко А.В. О стратификации семантики // Общее языкознание и теория грамматики: материалы чтений, посвященных 90-летию со дня рождения Соломона Давидовича Кацнельсона. – Санкт-Петербург: Наука, 1998. – С. 51–63.
18. Гак В.Г. Языковые преобразования. – Москва: Языки русской культуры, 1998. – 768 с.

19. Валгина Н.С. Активные процессы в современном русском языке: учебное пособие для студентов вузов. – Москва: Логос, 2001. – 304 с.
20. Иванова М.В., Валгина Н.С. Активные процессы в современном русском языке. – Москва: Лань, 2001. – 324 с.
21. Тарланов З. Слово о русском языке // Север. – 1996. – №10. – С. 105–111.
22. Қажарманова А.З., Исаева Ж.И., Тасполатов Б.Т. Қазақстандағы әлеуметтік желі коммуникациясы: лингвостилистикалық аспект // Ясауи университетінің хабаршысы. – 2025. – №1(135). – Б. 198–212. <https://doi.org/10.47526/2025-1/2664-0686.156>

REFERENCES

1. Arustamova A.A. Sovremennyyi molodezhnyi sleng i osobennosti ego funkcionirovaniya: avtoref. ... kand. filol. nauk [Modern youth slang and features of its functioning: abstract]. – Maikop, 2006. – 28 s. [in Russian]
2. Qaliev G. Til bilimi teriminderinin sozdigi [Dictionary of linguistics terms]. – Almaty: «Firma «Ornak» JShS, 2012. – 388 b. [in Kazakh]
3. Sarekenova Q.Q. Qazirgi qazaq tilinin leksikologiasy [Lexicology of the modern Kazakh language]. – Almaty: Evero, 2014. – 168 b. [in Kazakh]
4. Abaideldanova M.K., Guzmán Tirado R. Russian Language on the Internet: Analysis of Youth Slang with an Estimated Value // Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences. – 2024. – Vol. 17, №1. – P. 177–189.
5. Kulakova K.V. Funkcii molodezhnogo slenga [The functions of youth slang] // Vestnik nauchnykh konferenci. – 2016. – №4-3 (8). – S. 81–83. [in Russian]
6. Redkozubova E.A. Sleng v sovremennom kommunikativnom prostranstve: diskursivnye praktiki: avtoref. ... kand. filol. nauk [Slang in the modern communicative space: discursive practices: abstract]. – Rostov n/D: AkademLit, 2014. – 31 s. [in Russian]
7. Faizieva G.V. Izuchenie molodezhnogo slenga: osnovnye podhody, problematika i napravleniya [The study of youth slang: the main approaches, problems and directions] // Gumanitarnye issledovaniya. – 2016. – №2 (58). – S. 38–44. [in Russian]
8. Bilko N.V., Konina N.A. Issledovanie molodezhnogo slenga kak lingvisticheskogo fenomena v iazykah Rossii i sovremennoi Evropy [The study of youth slang as a linguistic phenomenon in the languages of Russia and modern Europe] // Nauka i obrazovanie v sovremennom mire: sbornik nauchnykh trudov po materialam mezhdunarodnoi (zaочноi) nauchno-prakticheskoi konferencii (19–22 aprelja 2016 g.). – Mcensk: Mir nauki, 2016. – S. 118–126. [in Russian]
9. Karagulova B.S. Neologia salasynyn negizderi: oqu quraly [Fundamentals of Neology: training manual]. – Aqtobe: Q. Zhubanov atyndagy AOU, 2020. – 136 b. [in Kazakh]
10. Nevzorova M.S. Nestandardnaia leksika v professionalnom obshenii [Non-standard vocabulary in professional communication] // Vestnik Volgogradskogo gosudarstvennogo universiteta. – 2016. – №2 (16). – S. 96–100. [in Russian]
11. Kasumova M.Iu. Molodezhnyi sleng kak komponent molodezhnogo diskursa [Youth slang as a component of youth discourse] // Aktualnye problemy gumanitarnykh i estestvennykh nauk. – 2019. – №7. – S. 63–65. [in Russian]
12. Alimov G.Iu. Molodezhnyi sleng i razgovornaia rech v sovremennoi lingvistike [Youth slang and colloquial speech in modern linguistics] // Molodoi uchenyi. – 2017. – №12. – S. 606–608. [in Russian]
13. Cherenkova D.I. Molodezhnyi sleng: polozhitelnoe i otricatelnoe vlianie na soznanie i rech podrostka [Youth slang: positive and negative influence on the consciousness and speech of a teenager] // Nauka i innovacii v XXI veke: aktualnye voprosy, otkrytia i dostizhenia: sbornik statei XIII Mezhdunarodnoi nauchno-prakticheskoi konferencii (20–21 maia 2019 g.). – Penza: Nauka i Prosveshenie, 2019. – S. 246–249. [in Russian]
14. Ermekova T., Suleimen N., Askerbek Q., Nurseit A. Slengterdin komiksti sozdigi: sozdik [Comic Dictionary of slang: dictionary]. – Almaty: Qazaq ulttyq qyzdar pedagogikalyq universiteti, 2022. – 62 b. [in Kazakh]
15. Zaharova L.A., Shuvaeva A.V. Slovar molodezhnogo slenga (na materiale leksikona studentov Tomskogo gosudarstvennogo universiteta): uchebno-metodicheskoe posobie [Dictionary of youth slang

- (based on the lexicon of students of Tomsk State University): educational and methodical manual]. – Tomsk: Izdatelski dom TGU, 2014. – 126 s. [in Russian]
16. Kostomarov V.G. Iazykovoi vkus epohi: iz praktiki nabliudeni nad rechevoi praktikoi mass-media [The linguistic taste of the epoch: from the practice of observing the speech practice of the mass media]. – Sankt-Peterburg: Zlatoust, 1999. – 322 s. [in Russian]
 17. Bondarko A.V. O stratifikatsii semantiki [On the stratification of semantics] // Obshee iazykoznanie i teoria grammatiki: materialy chtenij, posviashennyh 90-letiu so dnia rozhdenia Solomona Davidovicha Kacnelsona. – Sankt-Peterburg: Nauka, 1998. – S. 51–63. [in Russian]
 18. Gak V.G. Iazykovye preobrazovania [Language transformations]. – Moskva: Iazyki russkoi kultury, 1998. – 768 s. [in Russian]
 19. Valgina N.S. Aktivnye processy v sovremennom russkom iazyke: uchebnoe posobie dlia studentov vuzov [Active Processes in Modern Russian: a textbook for university students]. – Moskva: Logos, 2001. – 304 s. [in Russian]
 20. Ivanova M.V., Valgina N.S. Aktivnye processy v sovremennom russkom iazyke [Active processes in modern Russian]. – Moskva: Lan, 2001. – 324 s. [in Russian]
 21. Tarlanov Z. Slovo o russkom iazyke [A word about the Russian language] // Sever. – 1996. – №10. – S. 105–111. [in Russian]
 22. Kaharmanova A.Z., Isaeva Zh.I., Taspolatov B.T. Qazaqstandagy aleumettik zheli kommunikaciasy: lingvostilistikalyq aspect [Social network communication in Kazakhstan: linguostilistic aspect] // Iasau universitetinin habarshysy. – 2025. – №1(135). – B. 198–212. <https://doi.org/10.47526/2025-1/2664-0686.156> [in Kazakh]

Youth Vocabulary: Functions and Influence on the Literary Language

Abstract. The article comprehensively examines the vocabulary of modern youth speech, its functions, and its influence on the literary language. In the context of globalization and digitalization, language development is rapidly changing, and youth speech is being actively enriched with new lexical units. In this study, youth slang is analyzed as a socio-linguistic phenomenon, including its causes of emergence, domains of use, and functional characteristics. In addition, the relationships and differences between slang and language layers such as jargon and argot are examined.

The article describes, with concrete examples, the communicative, expressive, regulatory, worldview, and “encoding” functions of youth slang. The results of the empirical study showed a wide spread of slang among students, its active use mainly in informal settings, social networks, and peer-to-peer communication. It was also demonstrated that the internet, mass culture, and digital communication have a significant impact on the spread of slang.

The research results indicate that youth slang is not only a linguistic phenomenon but also a reflection of social, psychological, and cultural factors. On the one hand, it contributes to the development of language and the enrichment of its lexical stock; on the other hand, it to some extent influences the norms of the literary language. The article considers the dynamic nature of youth slang, its rapid changeability, and constant renewal as part of the natural evolution of language.

Keywords: youth language, slang, jargon, argot, digital communication, social media, speech culture.

Жастар тілінің лексикасы: қызметі және әдеби тілге ықпалы

Андатпа: Мақалада қазіргі жастар тілінің лексикасы, оның қызметтері және әдеби тілге әсері жан-жақты қарастырылады. Жаһандану және цифрландыру жағдайында тілдің дамуы тез өзгеріп, әсіресе жастардың сөйлеу тілі жаңа лексикалық бірліктермен белсенді түрде толықтырылып келеді. Зерттеу барысында жастар сленгі әлеуметтік-лингвистикалық құбылыс ретінде талданып, оның пайда болу себептері, қолдану салалары және функционалдық ерекшеліктері қарастырылды. Сленгтің жаргон және арго сияқты тілдік қабаттармен байланысы мен айырмашылықтары зерттелді.

Мақалада жастар сленгінің коммуникативті, экспрессивті, реттеуші, дүниетанымдық және «шифрлау» функциялары нақты мысалдар арқылы сипатталады. Жүргізілген эмпирикалық зерттеудің нәтижелері студенттер арасында сленгтің кең таралуын, оның негізінен бейресми ортада, әлеуметтік

желілерде және құрдастарымен тұлғааралық қарым-қатынаста белсенді қолданылуын көрсетті. Сленгтің таралуына интернеттің, бұқаралық мәдениеттің және цифрлық коммуникацияның едәуір әсері дәлелденді.

Зерттеу нәтижелері жастар сленгінің тек тілдік құбылыс қана емес, сонымен қатар әлеуметтік-психологиялық және мәдени факторлардың көрінісі екенін көрсетеді. Бір жағынан, бұл тілдің дамуына және оның лексикалық қорын байытуға ықпал етсе, екінші жағынан, ол белгілі бір дәрежеде әдеби тіл нормаларына әсер етері сөзсіз. Мақалада жастар сленгінің динамикалық сипаты, оның тез өзгергіштігі және үнемі жаңаруы тілдің табиғи эволюциясына байланысты қарастырылды.

Кілт сөздер: жастар тілі, сленг, жаргон, арг, цифрлық коммуникация, әлеуметтік желі, тіл мәдениеті.

Лексика молодежная языка: функции и влияние на литературный язык

Аннотация. В статье всесторонне рассматривается лексика современного молодёжного языка, её основные функции и влияние на литературный язык. В условиях глобализации и цифровизации язык стремительно изменяется, особенно заметно эти изменения проявляются в молодёжной речи, которая активно пополняется новыми лексическими единицами. В ходе исследования молодёжный сленг был проанализирован как социолингвистическое явление, рассмотрены причины его возникновения, сферы употребления и функциональные особенности. Кроме того, изучены связи и различия сленга с такими языковыми пластами, как жаргон и арг.

В статье на конкретных примерах описаны коммуникативная, экспрессивная, регулятивная, мировоззренческая функции, а также функция «шифрования» молодёжного сленга. Результаты проведённого эмпирического исследования показали широкое распространение сленга среди студентов, его активное использование преимущественно в неформальной среде, в социальных сетях и в межличностном общении со сверстниками. Также установлено значительное влияние интернета, массовой культуры и цифровой коммуникации на распространение сленга.

Результаты исследования свидетельствуют о том, что молодёжный сленг является не только языковым явлением, но и проявлением социально-психологических и культурных факторов. С одной стороны, он способствует развитию языка и обогащению его лексического фонда, с другой – несомненно, оказывает определенное влияние на нормы литературного языка. В статье динамический характер молодёжного сленга, его способность быстро изменяться и постоянное обновление рассматриваются в контексте естественной эволюции языка.

Ключевые слова: молодежный язык, сленг, жаргон, арг, цифровая коммуникация, социальная сеть, культура речи.

Yazarlar hakkında bilgi

Aitbayeva N.K. – doktor, doçent, Ş. Yesenov Hazar Teknoloji ve Mühendislik Üniversitesi, e-mail: 180710@mail.ru, Kazakistan, Aktau.

Sametova F.T. – ilgili yazar, doktor, doçent, Ş. Yesenov Hazar Teknoloji ve Mühendislik Üniversitesi, e-mail: sametova73@mail.ru, Kazakistan, Aktau.

Zhakupova A.O. – doktor, doçent, Uluslararası Eğitim Kurumu, e-mail: zhakipalia@gmail.com, Kazakistan, Almatı.

Information about the authors

Aitbayeva N.K. – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Caspian University of Technologies and Engineering named after Sh. Yesenov, e-mail: 180710@mail.ru, Kazakhstan, Aktau.

Sametova F.T. – The Corresponding Author, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Caspian University of Technologies and Engineering named after Sh. Yesenov, e-mail: sametova73@mail.ru, Kazakhstan, Aktau.

Zhakupova A.O. – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, International Educational Corporation, e-mail: zhakipalia@gmail.com, Kazakhstan, Almaty.

Авторлар туралы мәлімет

Айтбаева Н.К. – филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, e-mail: 180710@mail.ru, Қазақстан, Ақтау қ.

Саметова Ф.Т. – корреспондент-автор, филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ш. Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті, e-mail: sametova73@mail.ru, Қазақстан, Ақтау қ.

Жакупова А.О. – филология ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Халықаралық білім беру корпорациясы, e-mail: zhakipalia@gmail.com, Қазақстан, Алматы қ.

Сведения об авторах

Айтбаева Н.К. – кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, Каспийский университет технологий и инжиниринга имени Ш. Есенова, e-mail: 180710@mail.ru, Казахстан, г. Актау.

Саметова Ф.Т. – автор-корреспондент, кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, Каспийский университет технологий и инжиниринга имени Ш. Есенова, e-mail: sametova73@mail.ru, Казахстан, г. Актау.

Жакупова А.О. – кандидат филологических наук, ассоциированный профессор, Международная образовательная корпорация, e-mail: zhakipalia@gmail.com, Казахстан, г. Алматы.